

Refleksje na temat złożoności ludzkiej natury na podstawie literatury

Kim jest człowiek? Czy to istota pełna miłości i wewnętrznego ciepła duchowego, czy też egoista walczący wyłącznie o swoje interesy? Twórca wielkich budowli czy morderca, zabijający w imię politycznych interesów? Renesansowi pisarze, nawiązując do Terencjusza, twierdzili: „Człowiekiem jestem i nic, co ludzkie, nie jest mi obce”. Czy rzeczywiście otaczający nas ludzie są dla nas zrozumiali?

Ludzka natura jest niezwykle złożona. Walczą w niej wielkie idee i zasady przeciwko żądzom i namiętnościom. Szala zwycięstwa przechyla się na różne strony, zaskakując nie tylko obserwatorów, ale i samych uczestników tej walki – pojedynczych ludzi. W literackich bohaterach często odnajdujemy samych siebie, co pozwala nam zrozumieć potęgę, a zarazem marność naszego gatunku.

Albert Camus w „Upadku” ukazuje bohatera, który nie potrafi wybaczyć sobie obojętności wobec wołania o pomoc tonącej dziewczyny. Przez to nie może normalnie żyć, szuka zapomnienia w doczesnych rozrywkach i przybiera rolę sędziego-pokutnika, opowiadając innym o swoich błędach. Jego pełen zaskakujących przełomów życiorys pomaga słuchaczom zrozumieć własne zachowanie i unikać podobnych błędów.

Stanisław Wokulski z „Lalki” Bolesława Prusa to postać wewnętrznie skomplikowana, zmagająca się z wartościami idealistów i pozytywistów. Wybitny kupiec, człowiek sukcesu, decyduje się popełnić samobójstwo z powodu nieodwzajemnionej miłości. Prus pokazuje, że tacy właśnie jesteśmy – potrafimy dokonywać czynów przekreślających całe nasze życie w chwilach uniesienia.

Zachłanność materialną ukazują dwie bohaterki „Ojca Goriot” Honoriusza Balzaka, które traktują ojca jako źródło pieniędzy i ignorują jego cierpienie. Balzak podkreśla, że miłość rodzicielska może „przenosić góry”, a takie poświęcenie dla bliskich nie jest spotykane wśród innych istot.

W literaturze wojennej spotykamy przykłady, gdy w ekstremalnych warunkach człowiek wybiera przetrwanie kosztem człowieczeństwa. W „Innym świecie” Gustawa Herlinga-Grudzińskiego więzień zdradza innych, by ratować własne życie. W „Pożegnaniu z Marią” Tadeusza Borowskiego młoda dziewczyna wyrzeka się synka, aby przeżyć. Zofia Nałkowska w „Medalionach” opisuje obojętność ludzi wobec cierpienia Żydówki. Miłosz w „Campo di Fiori” pokazuje, że mentalność ludzka nie zmieniła się przez wieki – nadal większość milczy wobec niewinnych cierpień.

Wielki heroizm człowieka ukazuje Roman Bratny w „Kolumbach – rocznik dwudziesty”. Młodzi ludzie potrafią nie ugiąć się pod torturami i zachować tajemnice. Szczególnie pamiętam zachowanie Basi, która, mimo brutalnych tortur, zachowuje godność do końca.

Literatura nie daje jednoznacznej odpowiedzi, kim jest człowiek – egoistą czy istotą zdolną do wielkich czynów. Może każdy z nas ma obie te cechy? Jean Paul Sartre mówił, że „człowiek jest skazany na wolność”, co jest przyczyną naszej różnorodności i nieprzewidywalności. Wisława Szymborska twierdzi, że „tyle wiemy o sobie, ile nas sprawdzono”, co jest trafnym podsumowaniem naszej nieprzewidywalnej natury.

Zdolność człowieka do agresji i okrucieństwa pod wpływem propagandy pokazuje Kazimierz Moczarski w „Rozmowach z katem”. Jurgen Stroop, pod wpływem faszystowskiej propagandy, zatracą ludzką moralność. Niestety, wszyscy jesteśmy „plastyczną masą”, którą odpowiednio „ugniatana” może rodzić potwory.

Wewnętrzne bogactwo człowieka jest zdumiewające, choć często

nie potrafimy go właściwie wykorzystać. Powinniśmy dążyć do głębszego zrozumienia siebie, pamiętając słowa Adama Mickiewicza: „Kto nie był ni razu człowiekiem, temu człowiek nic nie pomoże”.

Człowiek to zagadka, pełen sprzeczności, walczący z własnymi demonami i dążący do zrozumienia samego siebie. W literaturze spotykamy wiele postaci, które odzwierciedlają te złożoności. Przykładem może być Raskolnikow z „Zbrodni i kary” Fiodora Dostojewskiego. Bohater, przekonany o swojej moralnej wyższości, decyduje się na popełnienie zbrodni, by sprawdzić swoją teorię o „wyjątkowych jednostkach”. Jego wewnętrzna walka, wyrzuty sumienia i ostateczne poszukiwanie odkupienia ukazują skomplikowaną naturę ludzką, pełną konfliktów moralnych i etycznych.

Podobnie jak Raskolnikow, wielu innych bohaterów literackich przeżywa wewnętrzne zmagania, które ukazują ich prawdziwe ja. W „Braciach Karamazow” Dostojewskiego mamy do czynienia z trzema braćmi, którzy reprezentują różne aspekty ludzkiej natury – duchowość, intelektualizm i zmysłowość. Ich konflikty i poszukiwania prawdy stanowią alegorię walki wewnętrznej, jaką każdy z nas toczy.

Innym przykładem jest Joseph K. z „Procesu” Franza Kafki, który niespodziewanie zostaje aresztowany i postawiony przed sądem bez jasnego powodu. Jego próby zrozumienia i obrony przed absurdalnym systemem prawnym odzwierciedlają poczucie zagubienia i bezsilności, jakie może towarzyszyć każdemu człowiekowi w obliczu niezrozumiałych okoliczności życiowych. Kafkowski świat pełen jest symboli i metafor, które ilustrują trudności w zrozumieniu siebie i świata.

W literaturze polskiej również znajdziemy postacie zmagające się z wewnętrznymi dylematami. Jacek Soplica z „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza to bohater, który popełniając morderstwo, zrywa z dawnym życiem i staje się pokutnikiem, szukając odkupienia za swoje grzechy. Jego przemiana i walka z własnymi

demonami pokazują, że człowiek jest zdolny do refleksji i zmiany, nawet jeśli wymaga to ogromnego wysiłku.

Inny przykład to bohater „Ferdydurke” Witolda Gombrowicza, Józio Kowalski, który zostaje ponownie „uczniakiem” mimo swojego dorosłego wieku. Przez całą powieść stara się uwolnić od narzucanych mu form i schematów, co jest metaforą ludzkiej walki o autentyczność i indywidualność. Gombrowicz ukazuje, że człowiek jest nieustannie kształtowany przez społeczeństwo, ale jednocześnie pragnie się z tego wyzwolić i odnaleźć swoje prawdziwe „ja”.

Literatura ukazuje również aspekty ludzkiej natury związane z władzą i ambicją. W „Makbecie” Williama Szekspira, tytułowy bohater, pod wpływem proroctwa i ambicji swojej żony, decyduje się na morderstwo, by zdobyć władzę. Jego stopniowe zatracenie się w szaleństwie i poczucie winy ilustrują, jak destruktcyjne mogą być niekontrolowane ambicje i żądza władzy.

W „Władcy pierścieni” J.R.R. Tolkiena, postaci takie jak Gollum czy Saruman pokazują, jak pragnienie władzy i posiadania może zniszczyć człowieka. Gollum, niegdyś hobbit o imieniu Smeagol, zostaje opętany przez pierścień, co prowadzi go do moralnej i fizycznej degeneracji. Saruman, czarodziej, który pragnął władzy, zdradza swoje ideały i sprzymierza się ze złem, co ostatecznie prowadzi do jego upadku.

Literatura pełna jest postaci, które odzwierciedlają różnorodność ludzkiej natury. Od bohaterów tragicznych, którzy walczą z własnymi demonami, po postaci heroiczne, które ukazują siłę i determinację człowieka w obliczu przeciwności. Te historie uczą nas, że człowiek jest istotą skomplikowaną, pełną sprzeczności, ale także zdolną do wielkich czynów i głębokiej refleksji.

Współczesna literatura również nie stroni od analizowania ludzkiej natury. Postacie takie jak Holden Caulfield z „Buszującego w zbożu” J.D. Salingera ukazują młodzięcze

zmagania z tożsamością i społecznymi normami. Holden, pełen buntu i frustracji, stara się znaleźć swoje miejsce w świecie, co jest uniwersalnym doświadczeniem młodych ludzi.

Również bohaterowie literatury science fiction, jak na przykład Rick Deckard z „Blade Runner” Philipa K. Dicka, zmagają się z pytaniami o tożsamość, człowieczeństwo i moralność. W świecie, gdzie granice między człowiekiem a maszyną się zacierają, Deckard staje przed trudnymi wyborami, które zmuszają go do refleksji nad istotą ludzkiej natury.

Podsumowując, literatura od wieków eksploruje złożoność ludzkiej natury, ukazując zarówno jej wielkość, jak i słabości. Poprzez różnorodne postacie i historie, pisarze starają się zrozumieć, kim jesteśmy i co nami kieruje. Czy jesteśmy egoistami, czy altruistami? Czy nasze czyny są wynikiem wolnej woli, czy też zdeterminowane przez okoliczności? Odpowiedzi na te pytania są niejednoznaczne, ale jedno jest pewne: człowiek jest istotą skomplikowaną, pełną sprzeczności, ale także zdolną do refleksji i zmiany. Literatura, poprzez swoje bogactwo i różnorodność, pomaga nam lepiej zrozumieć samych siebie i innych.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.